

Nici o problemă

LUDOVIC SKULTETY

De câteva luni încoace, Galeria H'Art a schimbat tonul polemic cu unul ușor melancolic. (Posibil să nu fie vorba decât de o politică mizând pe contraste, un mic adagio înainte de un nou scherzo.) Penultimul vernisaj ne dezvăluie un Vlad Nancă surprinzător pentru mulți, heideggerian sau sartrian, în orice caz existentialist, aplecat (la propriu, având în vedere unghiul din care sunt făcute majoritatea fotografiilor) asupra unor realități care refuză să semnifice (cel puțin, nu direct) în aria socială sau politică. Un Nancă (reventit?) cu picioarele pe pământ (literalmente; una din expozițiile recente se intitulează chiar așa: *Down to Earth*, de văzut pe:

<http://www.hardisco.com/vlad/>) fotografiază tobogane în parc cu deliciul cu care personajul principal din *Greata* ridică din noroi o bucată de hârtie de caiet școlăresc.

Având în vedere că, în străfundul sufletului, curatorul Dan Popescu e un romantic (nu întâmplător tema doctoratului său e peisajul romantic), ultima

expoziție H'Art, *Foaia de pontaj*, poate fi înțeleasă și ca un moment de respiro. Dar... nu e atât de simplu. Și, oricum, nu vă așteptați să vedeți evazionism, accente clasice (-icizante), farmecul depărtărilor sau alte chestii lipicioase.

În schimb, o să vedeți ceva enervant ca o demonstrație metafizică. Șerban Savu se joacă cu răbdarea privitorului într-un mod magistral. Nici o intrigă, nici o tensiune, nimic de care să te agăți în tablourile lui. Personajele, aflate acolo pentru a completa peisajul, nu comunică nimic, nici direct, nici indirect. O aplicare aici a unor categorii precum cele ale lui Michael Fried, absorbție și teatralitate (pe care le menționăm și cu o altă ocazie), poate întâmpina dificultăți. Teatralitatea se referea la personajele baroce care pozează, conștiente de prezența spectatorului, pe când absorbția trimitea la o situație în care lumea zugrăvită în tablou te ignoră, văzându-și de treaba ei (ca la Greuze, Chardin etc.), consecința fiind o absorbere a spectatorului în interiorul scenei. În cazul lui Savu, absorbția nu este însă motivată de nici o acțiune care să atragă atenția, cu care spectatorul să empatizeze. Situațiile au o doză mare de imprecis, asemeni luminii, niciodată deplină, „solară“. Aici depistează Dan Popescu o filiație posibilă cu Edward Hopper, pentru ca mai apoi să atragă atenția asupra atitudinii personajelor, majoritatea întoarse cu spatele, ca în tablourile lui Caspar David Friedrich.

Numai că Savu nu are nimic din neliniștea și abisul friedrichian, ba dimpotrivă, pare a spune că totul e OK, nu e nici o problemă. Muncitorul lui globalizat e perfect integrat în peisajul

(post)industrial. Savu evită abil particularitățile peisajului, dar acesta nici nu devine ireal, imaginar. Pot fi identificate cartierele periferice, dar fără „băețași“, fără buticuri sau reclame. Încerci în zadar să descoperi vreo nuanță apocaliptică în această pictură socială epurată de orice element problematizant. Iar tonul de o ironie bine temperată spulberă orice apropiere de vreun existențialism oarecare. Pe de altă parte, nu te poți gândi la un registru comic, având în vedere predominanța griului.

Aici e punctul nevralgic. Dintr-o perspectivă mai personală, ce văd e un pic diferit, dar nu neapărat complementar. Prima senzație pe care am

avut-o văzând expoziția a fost un fel de nostalgie (care e sentiment, știu, dar prefer termenul mai *basic* de senzație). Căutându-i determinantele, mi-am amintit de: expozițiile de grup din Herăstrău din anii '80, de cele de sfârșit de an de la liceele de artă, de unele lucrări din arta sovietică văzute în copilărie la Moscova sau prin albumele de acasă, de tablourile obscure, din depozitele muzeelor bucureștene în care am avut „privilegiul“ să intru, lucrări dintre care majoritatea nu vor mai vedea niciodată lumina zilei. Acele picturi care foloseau foarte mult gri în compoziție. Griul putea fi opțiunea artiștilor „autiști“ care evitau angajarea. Sau doar garanția unei tehnici „corecte“, una din puținele la îndemână în învățământul artistic de atunci. Stăpânirea griurilor echivala cu o cunoaștere, astăzi, a unui Adobe Photoshop. Iar Șerban Savu le stăpânește cel puțin cu virtuozitatea unui Pimenov. Numai că evident, miza e una intertextuală, ludică.

Titlurile (în majoritatea lor, narațiuni la prezentul continuu) aduc și ele cu titlurile din arta socialistă, al căror mesaj se reducea la „totul e în regulă“, „suntem pe drumul cel bun“, „situația e sub control“. Ca și acolo, efortul e mascat retoric, sunt arătate doar „beneficiile“ lui imediate. Timpul „acțiunii“ este întotdeauna după, dar și înainte de, vizează nu un deznodământ, ci un repaos: repaosul după luptă (*Palatul de Iarnă, luat*) sau după orele de lucru. Astenia ta e doar una trecătoare, un moment de destindere. Nu e nici o problemă.

